

Fővárosi Bíróság
6.K.34.440/2010/20.

A Magyar Köztársaság nevében !

A Fővárosi Bíróság **dr. Fazekas Tamás ügyvéd** (1055 Budapest, Nyugati tér 6. III/6.) által képviselt (mindketten szám alatt tartózkodó) felpereseknek a **dr. Ördög István igazgató** által képviselt **Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal** (1117 Budapest, Budafoki út 60.) alperes ellen menekültügyi határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

Ítéletet

A bíróság az alperes 2010. augusztus 5-én kelt 106-2-10.031/23/2010-M. számú határozatát megváltoztatva a felpereseket - kiskorú gyermekükre kiterjedően - menekültként elismeri.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felpereseknek 60.000. (Hatvanezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A koszovói állampolgárságú, roma etnikumú felperesek 2008. szeptemberében terjesztették elő elismerés iránti kérelmüket.

A kérelmezők a menekültügyi eljárásban tartott érdemi meghallgatásuk során arra hivatkoztak, hogy 1998-1999. környékén a szerbekkel volt több konfliktusuk, mindenüket ellopták, a házaspárt gyermekeikkel zsarolták abból a célból, hogy minden vagyonukat adják át. A háborút követően azonban az albán nemzetiségüekkel volt problémájuk, 2005-ben több támadás érte őket lakóhelyükön. 2005. augusztusában egy éjjel megfenyegették az I. rendű felperest, hogy fiát megölik, ha a náluk lévő pénzt nem adja át. A fegyveres emberek a II. rendű felperest megerőszakolták, a férjjel is olyat tettek, „*amit egy férfival nem szokás tenni*”. A kérelmező és családja elhagyta Koszovót, külföldön élő gyermekeikhez szerettek volna költözni, azonban sikertelenül kértek mind Svédországban, mind Németországban menedékjogot. 2007-ben visszatoloncolták őket a német hatóságok Koszovóba.

Az alperes 2009. január 13-án kelt 106-2-1801/2009-M számú határozatával az elismerés iránti kérelmet mind a menekültkénti, mind az oltalmazottkénti elismerés tekintetében elutasította és megállapította, hogy a felperesek esetében a visszaküldés tilalma nem áll fenn. A határozat kiterjedt a családdal együtt érkező kiskorú gyermekre is. A hatóság kiemelte, hogy a 2008. szeptember 10-én tartott meghallgatásukkor a kérelmezők albán nemzetiségű, albán anyanyelvű személyeknek vallották magukat, mindezeken túl a

közigazgatási eljárásban becsatolt írásbeli bizonyítékok hamisnak minősíthetők, a szavahihetőség megléte a menedékkérelem pozitív elbírálásához alapvető és elengedhetetlen feltétel, így a közigazgatási szerv álláspontja szerint a család a legmagasabb szintű nemzetközi védelmet nem nyerheti el. Ezzel összefüggésben a súlyos sérelem megléte sem vizsgálható. A menekültügyi hatóság megállapította, hogy a kérelmező esetében a tilalmi ok Szerbiába nem áll fenn.

A felülvizsgálati kérelem nyomán eljáró **Fővárosi Bíróság 2010. április 8-án kelt 15.K.31.662/2009/16. számú ítéletével** a fenti döntést hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte.

A bíróság álláspontja szerint jogszabálysértően mellőzte a közigazgatási szerv a hamisnak minősített bizonyítékok tekintetében az okmányszakértő kirendelését, jóllehet a szavahihetőséggel kapcsolatos alperesi álláspont ezeken az okmányokon alapul. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmezők nyilatkozatai meggyőzőek, aggálytalanok, nem róható a felperesek terhére, hogy a tárgyaláson lényegi ellentmondásoktól mentes nyilatkozatokat tettek. Az ítélet rögzíti, hogy a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: **Met.**) 61. § a)-b) pontjaiban megjelölt súlyos sérelem fennállásának kérdéseit is részletesen kell vizsgálni az új eljárásban, mert ez az alapul fekvő eljárásban elmaradt, szintén elemezni kell Koszovó tekintetében a visszaküldés tilalmát.

A megismételt eljárásban tartott meghallgatásán az I. rendű felperes megismételte, hogy 2005-ben három támadás is érte őket éjjel albán nyelven megszólaló, de maszkot viselő fegyveresek részéről, a harmadik, legutolsó alkalom után döntötték el, hogy hazájukat elhagyják. A férj állítása szerint feleségét megerőszakolták, s bár gyermeke közvetlenül nem figyelte az eseményeket, őt is nagyon megviselték a történetek, különös tekintettel arra, hogy a bűnözők az ő megölésével fenyegették meg az apát. 2005-ben a család külföldre távozott, Németországból azonban 2007-ben visszatoloncolták őket, ezt követően nem is mertek a lakóhelyükre visszatérni, hanem Przenben és Djakovicében éltek felváltva. A kérelmezők egybehangzó állítása szerint igen ritkán merészkedtek ki az utcára, gyermekük iskolába sem járt. 2007-ben azonban Pec városába kellett utazniuk, a feleség gyógykezelése okán, innen hazafelé tartva ismételt súlyos fenyegetés elszenvedőivé váltak. Egy benzinkútnál a férj feleségétől roma nyelven kért pénzt, ezt egy másik autóban ülő társaság meghallotta, a benzinkútról elhajtva eléjük vágta és egy erdős területre kényszerítették őket behajtásra. Majdnem meztelenre vetkőztették a családot, fényképezték őket telefonnal, a kiskorú gyermek felgyújtásával fenyegetőztek. Az I. rendű felperes állítása szerint közölték vele, hogy már többször keresték, „*azt mondták, hogy mi rosszabbak vagyunk, mint a szerbek*”. 4.000 eurót kellett átadnia, azonban az események hatására egy héten belül a család ismételt elhagyta Koszovót.

Az alperes a megismételt eljárásban **2010. augusztus 5-én kelt 106-2-10031/23/2010-M. számú határozatával** ismételt elutasította az elismerés iránti kérelmet mind a menekültkénti, mind az oltalmazottkénti elismerés tekintetében, változatlanul megállapította a hatóság, hogy a visszaküldés tilalma nem áll fenn.

A közigazgatási szerv a menekültkénti elismerés tekintetében utalt a Met. 6. § (1) bekezdésében foglalt definícióra és úgy vélte, hogy az üldözéstől való megalapozott

félelmüket a kérelmezők nem tudták valószínűsíteni, mert szavahihetőségük ismételten megkérdőjeleződött.

Az alperes kiemelte, hogy az idegenrendészeti meghallgatásukkor a kérelmezők még arra hivatkoztak, hogy Koszovóban rosszak az életkörülmények, nem tudnak miből megélni, míg menekültügyi meghallgatásukon már roma származásuk miatti albánok által elkövetett bántalmazásukról számoltak be. Az előzetes eljárásban azt nyilatkozta a férj, hogy az albánok egy éjjel betörték a házukba, az új eljárásban azt állította, hogy háromszor keresték fel az albánok. A szűrő eljárásban hivatkoztak arra a felperesek, hogy németországi hazatoloncolásukat követően nem mertek kimozdulni tartózkodási helyükről, gyermekük sem járt iskolába, ezzel szemben a megismételt eljárásban kijelentették, hogy a feleség mütéte miatt el kellett járni Bosznia-Hercegovina-közeli városba kezelésre, ott 15 napot tartózkodtak.

A hatóság kiemelte, hogy a kérelmezők sok esetben hártották a kérdéseket, nem akartak minden részletre kitérni. A feleség többször megismételte, hogy a férje jobban tudja, hogy mi történt, ő erre nem is akar visszaemlékezni, mert fájdalmasak a történetek. Az alperes megítélése szerint a család fő célja az volt, hogy eljusson Európába és ebben nem az üldöztetés, hanem a könnyebb megélhetés reménye motiválta őket, valamint az a tény, hogy gyermekeik külföldön élnek.

Az oltalmazottkénti elismerés tekintetében a hatóság kiemelte, hogy a kérelmezők nem tartoznak egyetlen olyan csoporthoz sem, amely fokozottan ki lenne téve fegyveres konfliktus során atrocitásnak, a Met. 61. § c) pontja alapján oltalmazottkénti elismerésük nem indokolt.

A visszaküldés tilalma kapcsán idézte a hatóság a rendelkezésére álló országinformációkat és döntésében rögzítette, hogy a Koszovóba történő visszaküldés esetén csupán amiatt, mert külföldön kértek menedékjogot, nem érné a felpereseket semmilyen negatív diszkrimináció.

A felperesek - jogi képviselőjük útján benyújtott - keresetükben elsődlegesen indítványozták menekültkénti, másodlagosan oltalmazottkénti elismerésüket, a harmadlagos kereseti kérelem a visszaküldés tilalma fennállásnak megállapítására irányult. Végül a kérelmezők indítványozták, hogy a bíróság az első három kérelem teljesíthetetlensége esetén az alperes határozatát helyezze hatályon kívül, kötelezze a közigazgatási szervet új eljárásra.

A felperesek kifogásolták, hogy a Fővárosi Bíróság 15.K.31.662/2009/16. számú ítélete már ellentmondás-mentesnek értékelte nyilatkozataikat, ehhez képest az ügyükben hozott második határozat is szavahihetőségi aggályokra alapítja az elutasítást. A korábbi bírósági eljárásban már hangsúlyozták, hogy az idegenrendészeti meghallgatáson albán nyelvű és nemzetiségű tolmács járt el, hiányos öltözékben, aki az I. rendű felperessel a meghallgatáson összekülönbözött. Az ezt követően előadott menekülési történet azonban fokozatosan bomlott ki és egyre több részlet derült ki, azokat a Fővárosi Bíróság egyszer már aggálytalannak minősítette. Az alperes nem volt tekintettel arra, hogy a kérelmezők - életkorukra is tekintettel - különleges bánásmódot igénylő személyek. A megalázó, sokkoló trauma miatt nem életszerűtlen, hogy a felperesek bizalma csak fokozatosan alakult ki és ezért tárták fel a valóság egyre több részletét folyamatosan meghallgatásaik során, ezt a terhükre értékelni rendkívül méltánytalan. A koszovói hatóságok nem feltétlenül alkalmasak arra, hogy hatékony védelmet biztosítsanak az I. rendű felperesnek és családjának, e körben a kérelmezők csatolták a Fővárosi Bíróság 17.K.35.216/2009/19. számú ítéletét és hivatkoztak az abban is hangsúlyozott országinformációkra.

A felperesek kifogásolták, hogy a Met. 61. § a) és b) pontjára nézve semmilyen specifikus indokolást nem tartalmaz a döntés.

A Koszovóra vonatkozó országinformációk kapcsán a jogi képviselő külön kiemelte, hogy az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériumának adatai szerint 2010-ben 1185 rendőrségi ügyben folyt vizsgálat és ebből 82 ügyben súlyos rendőrségi jogsértésekre hivatkoztak. A roma, askhali, valamint egyiptomi (összefoglaló néven **RAE**) kisebbség tagjai átható szociális és gazdasági diszkriminációt szenvednek el, gyakran nem férnek hozzá az alapvető higiéniaihoz, orvosi ellátáshoz, komolyan függ túlélésük a humanitárius segítségtől. A kisebbség tagjai és a tulajdonuk elleni erőszakról és más bűncselekményekről szóló jelentések továbbra is folyamatosak. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának 2009. november 9-én kiadott, Koszovóra vonatkozó iránymutatása szerint a koszovói romák helyzete továbbra is problematikus, minden egyes ilyen menedékkérelmet rendkívül körültekintően kell vizsgálni. Az északi területeken a bírói és ügyészi szervezetrendszer 2008. óta kis kapacitással vagy egyáltalán nem működik. Az Európa Tanács 2010. május 31-én kiadott jelentése leszögezi, hogy súlyos szakadék tátong az ajánlásoknak megfelelő jogszabályok és a kisebbségek védelmének gyakorlata között. A jogi képviselő megítélése szerint a rendelkezésre álló országinformációk alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a felpereseknek reálisan belső védelmi alternatívát nyújtani nem képes Koszovó.

A jogi képviselő csatolta a család minden egyes tagjával összefüggésben kiadott szakorvosi véleményt, a pszichiáter tanúsította, hogy a páciensek súlyos embertelen bánásmód, traumatizáció elszenvedői voltak, annak utóhatásaitól jelenleg is folyamatosan szenvednek.

Az alperes érdemi nyilatkozatában a kereset elutasítását indítványozta.

A hatóság ismételten kiemelte, hogy az idegenrendészeti meghallgatásukkor a felperesek albán nemzetiségű, muzulmán vallású személynek vallották magukat. 2005-ben történt eseményekre hivatkozással folyomadtak 2008. szeptemberében menedékjogért, azt követően, hogy hazánkba történő beutazásukat megelőzően már Németországban is kérték elismerésüket, sikertelenül. A felperesek nem tudták megmondani, hogy 2007-ben Németországból hazatérve pontosan melyik településen laktak, így konkrétumokkal nem tudták alátámasztani, hogy hol érte őket támadás 2005-ben, illetve mely útszakaszon szorították le autójukat. Az első eljárásban tartott meghallgatásokon a kérelmezők még nem hivatkoztak arra, hogy 2007-ben Németországból hazatérve atrocitás érte volna őket, ezzel szemben a 2009. október 30-án tartott bírósági tárgyaláson egy 2007-es támadásról számoltak be. A korábbi bírósági tárgyaláson becsatolt okmányok (UNMIK igazolás, a kiskorú születési anyakönyvi kivonata, a European Roma Rights Center /**ECCR**/ igazolása) csupán arra alkalmasak, hogy a felperesek roma származását igazolják, önmagukban azonban semmilyen védelmi formát nem alapoznak meg. A hatóság úgy vélte, hogy amennyiben valós veszélyhelyzetnek lettek volna kitéve a kérelmezők hazájukban, igénybe vehették volna a helyi szervek segítségét. A rendelkezésre álló országinformációk alapján a RAE személyekkel szembeni bánásmód Koszovóban ugyan rossznak mondható, azonban a velük szembeni diszkriminatív bánásmód nem éri el az üldöztetés szintjét. Amennyiben a felpereseket mégis szavahihetőnek minősítené a bíróság, úgy az alperes álláspontja szerint ebben az esetben is a támadások leginkább rablásnak minősíthetők, azaz a kérelmezők köztörvényes bűncselekmények áldozataivá váltak.

A menekültügyi szerv a 2011. szeptember 16-án tartott bírósági tárgyaláson csatolta a Németországból beszerzett, 2005. október 31-én tartott meghallgatás jegyzőkönyvét és

álláspontja súlyos szavahihetőségi aggályokat vet fel az, hogy a német hatóságok előtt az I. rendű felperes még határozottan azt állította, hogy feleségét nem erőszakolták meg.

A menekültkénti elismerésre irányuló elsődleges kereseti kérelem megalapozott.

A bíróság az alperesi határozatot a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. (a továbbiakban: **Ket.**) 109. §-a, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: **Pp.**) 324. § (2) bekezdésének a) pontja és a 339/A. §-a értelmében a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján, a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül, a tényállást a peres felek nyilatkozatai, az általuk csatolt okirati bizonyítékok, továbbá a közigazgatási iratok tartalma alapján állapította meg.

A bíróság az előzményi és a jelen per alapjául szolgáló megismételt eljárásban keletkezett közigazgatási iratok, valamint az e perben sérelmezett - hatályon kívül helyezés folytán hozott - közigazgatási döntés áttanulmányozása nyomán megállapította, hogy a felperesek ügyében hozott új közigazgatási határozat a részben pontatlan megállapítások és téves hivatkozások, súlyos hiányosságok miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan volt.

A bíróság azonban a kérelmezők tárgyaláson történt többszöri meghallgatásával és kiegészítő információ beszerzésével tovább folytatta a tényállás tisztázását és azért nem döntött a megismételt eljárásban hozott döntés hatályon kívül helyezése mellett, mert egyrészt figyelemmel volt arra, hogy egy már megismételt eljárásban hozott határozatot kellene ismételtelen hatályon kívül helyeznie, másrészt a perben becsatolt szakvélemények alapján a felperesek pszichés állapota nem teszi lehetővé újabb hosszadalmas hatósági eljárások lefolytatását.

A bíróság a sérelmezett közigazgatási döntést a következőkre tekintettel is jogszabálysértőnek találta.

A Fővárosi Bíróság 15.K.31.662/2009/16. számú, az előzményi határozatot hatályon kívül helyező ítéletében egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy a kérelmezők roma származását hangsúlyosan értékelni kell az új eljárásban. A bíróság kiemelte, hogy *„nem hagyható azonban ezzel kapcsolatban figyelmen kívül a felperes által csatolt, az ERRC által 2009. július 8-án kiállított irat, melynek értelmében az ERRC szeretné megerősíteni, hogy a rendelkezésre álló információk alapján úgy gondolja, hogy a felperes koszovói roma személy. Ezt alátámasztja, hogy az ERRC egyik munkatársa koszovói, és a kommunikáció a felperes és a munkatárs között roma nyelven történik. Az új eljárásban az alperesnek értékelnie kell e bizonyítékot is”*.

Az alperes a jelen perben támadott határozata 8. oldalán a kérelmezők által személyazonossági igazolására benyújtott roma és UNMIK **igazolványt eredetinek** fogadta el, ezzel **nem vitatva a kérelmezők etnikumát**. A megismételt eljárás aktájában ugyanakkor semmilyen **specifikus**, a koszovói romák helyzetét értékelő nemzetközi jelentés nem lelhető fel, jóllehet a korábbi eljárásban hozott, 106-2-1801/2009-M. számú határozat 10. oldala is tartalmazza külügyminisztériumi forrásból azt az országinformációt, hogy *„az UNHCR fenntartja a 2006-ban kialakított álláspontját a veszélyeztetett koszovói csoportokról, ezek az alábbi kategóriák: koszovói szerbek és romák, az adott településen*

kisebbségi közösséget képező koszovói albánok, egyedülálló idős emberek, speciális egészségügyi ellátásra szoruló személyek, emberkereskedelem áldozatai, kísérő nélküli kiskorúak és azon személyek, akik 1999 előtt együttműködtek a szerb hatóságokkal”.

A bíróság által begyűjtött - és az alperes rendelkezésére is álló - 2009. novemberében kiadott UNHCR állásfoglalás is megállapította, hogy a koszovói romák helyzete továbbra is problémás, ajánlatos az egyéniesített vizsgálat lefolytatása a roma menedékkérőkkel kapcsolatban.

A sérelmezett határozat a felperesek szavahihetőségét megkérdőjelezve utasította el a menekültügyi kérelmet, azonban a becsatolt igazolványok alapján **sem vitatott** roma etnikumot sem az oltalmazottkénti elismerés, sem a visszaküldés tilalma kapcsán *nem értékelte.*

A **Met. 40. §-a** értelmében az elismerés iránti kérelemre vonatkozó döntés az elismerését kérő **egyéni helyzetének** értékelésén alapul.

A Met. végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI.09). Kormányrendelet (a továbbiakban: **Vhr.**)

71. §-a értelmében releváns az az országinformáció, amely a kérelmező **egyéni körülményeihez** kapcsolódik, valamint a származási országban fennálló valós helyzetet írja le vagy elemzi.

A törvény tehát a menekültügyi eljárás sajátos jellegének megfelelően hangsúlyozza, hogy minden egyes kérelemben az elismerését kérő helyzetének egyéni értékelése alapján kell döntenie. A Met. e jogszabályhelyhez fűzött Kommentárja tartalmazza, hogy ennek az elvnek a menekültügyi eljárás minden szakaszában érvényesülnie kell. Minden egyes esetben azt az üldözési okot kell megvizsgálni, amelyre az elismerését kérő hivatkozik és minden egyes esetben egyedileg kell eldönteni, hogy az elismerését kérő származási országa a kérelmező számára kíván-e vagy tud-e védelmet biztosítani. Figyelemmel arra, hogy a Met. 1. § (1) bekezdésében található értelmező rendelkezés szerint „elismerés” alatt az **oltalmazottkénti** elismerést is érteni kell, ezért a Met. - fentebb idézett - 40. §-ában szereplő, egyéniesítésre vonatkozó szabály nyilvánvalóan az e körben kifejtett indokolásra és az erre nézve idézett országinformációkat illetően is irányadó.

A bíróság megállapította, hogy az oltalmazottkénti elismerés körében az alperesi hatóság nem csupán a Met. 61. § a) és b) pontjára vonatkozó indokolást mellőzte jogszabálysértően, hanem a kérelmezők egyéni helyzetének - roma etnikum - értékelését elmulasztva hozott döntést. Nyilvánvalóan nem elegendő a közigazgatási határozatban pusztán a Met. 61. § c) pontjára vonatkozó indokolás, hiszen éppen a közigazgatási szerv által hivatkozott Elgafaji ügyben (C-465/07) kifejtett indokolás rögzíti, hogy - a magyar jogszabály szerint - a Met. 61. § b) pontjában szabályozott esetben a kiegészítő védelmét kérő **konkrétan egy meghatározott típusú sérelem** veszélyének van kitéve. Figyelemmel arra, hogy a Met. 45. § (1) bekezdésében szabályozott **visszaküldés tilalmát** az Európai Emberi Jogi Egyezmény 3. Cikkelyének megfelelő bánásmód szemszögéből kell elemezni, e körben is elengedhetetlen a releváns, egyéniesített információ beszerzése, azaz a koszovói állampolgárokon belül - a fentebb idézett UNHCR állásfoglalásra tekintettel is - a roma etnikumúak helyzetének értékelése.

A bíróság mindezek mellett megjegyzi azt is, hogy a hatóság a támadott döntés 9. oldalán tévesen azt rögzítette, hogy „a kérelmező helyzete az **afgán** állampolgárok között kedvezőnek mondható”.

A fenti eljárásjogi, az ügy érdemére kiható hiányosságok mellett a bíróság megítélése szerint a menekültkénti elismerés tárgyában is téves megállapításokat tartalmaz a határozat.

A döntés 7. oldala rögzíti, hogy „a kérelmezők minden egyes meghallgatásokon újabbnál újabb menekülési okokat említettek. **Habár a 2005-ös eseményeket minden meghallgatáson újra elmondták, egy másik eseménnyel is kiegészítették menekülési okaik sorát**”. A bíróság álláspontja szerint már önmagában e megállapítás is ellentmondásos, hiszen a hatóság maga ismerte el, hogy a felperesek a Németországba utazásukat megelőző történetet következetesen és egybehangzóan adták elő, erre vonatkozó megállapítást tartalmaz egyebekben a Fővárosi Bíróság korábbi határozatot hatályon kívül helyező 15.K.31.662/2009/16. számú ítélete is.

A bíróság rendkívül aggályosnak minősítette, hogy a közigazgatási döntés 6. oldala „*nagyszámú és igen súlyos*” ellentmondásokról ír, ehhez képest az ezt megelőző bekezdésekben összesen három hivatkozást tartalmaz a határozat a felperesek szavahihetőségét illetően.

Ezek közül az *elsőt*, az idegenrendészeti meghallgatáson és menekültügyi eljárásban tett nyilatkozatok különbözőségét már a korábban folyamatban volt közigazgatási perben is kellőképp feltárták a kérelmezők. A felperesek több ízben előadták, hogy a hiányos öltözékben megjelenő, ellenséges szemléletű albán tolmács közreműködésével lezajlott meghallgatáson téves adatok kerülhettek a jegyzőkönyvbe. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Bíróság korábban eljár tanácsa is kiemelte, hogy a kérelmezők nyilatkozatát meggyőzőnek és aggálytalannak értékelte. A bíróság megítélése szerint nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy a 2008. szeptember 10-én felvett jegyzőkönyv az okirat tanúsága szerint 23 óra 50 perckor készült, az albán nemzetiségre vonatkozó nyilatkozatok ellenére a későbbi peres és hatósági eljárásban egyértelművé vált, hogy a kérelmezők roma etnikumúak. Az ERRC munkatársa maga igazolta e tényt és azt is kijelentette, hogy közte és a felperesek közötti kommunikáció roma nyelven folyik. Mindezek miatt a bíróság megítélése szerint a 2008. szeptember 10-én felvett jegyzőkönyvben foglaltakat a felperesek szavahihetősége elleni tényezőként figyelembe venni nem lehetett volna, a hatóság jogi érvelése e körben téves volt.

A bíróság megítélése szerint a jelen perben sérelmezett határozat 6. oldalán 2. pontban felsorolt „*súlyos ellentmondás*” a kérelmező nyilatkozatának helytelen értékelésén alapul, a felperesek ugyanis az előzményi eljárásban sem állították azt, hogy egyetlen támadás történt, több nem volt, hanem beszámoltak az általuk legsúlyosabbnak megélt fenyegetésről. A bíróság hangsúlyozza, hogy a feleség már a 2008. szeptember 24-én tartott előzetes meghallgatása során kifejezésre juttatta, hogy „*nagyon megijedtünk, amikor először bejötték a házukba*”. Azt, hogy a felperesek ellen nem csupán egy támadás történt, megerősíti a jelen perben becsatolt német meghallgatási jegyzőkönyv, amelynek tanúsága szerint az I. rendű felperes szintén három támadásról számolt be.

A bíróság nem tartotta megalapozottnak a menekültkénti elismerés elutasításául felhozott *harmadik* indokot sem, hiszen a felperesek németországi kitoloncolását követő „*rejtőzködő*” életmód érthető a hatóság által sem kétségbe vont 2005-ben történt támadások okán, mindezek mellett elfogadható, ha a feleség gyógykezelése érdekében időlegesen eltávoznak a kérelmezők megszokott tartózkodási helyükről. A bíróság álláspontja szerint az üldözéstől

való megalapozott félelem miatt „rejtőzködő” életmódnak nem az a lényege, hogy a kérelmező mintegy a maga által teremtett börtönbe zárkózva él, hanem az, hogy - esetlegesen szabadságjogairól önként lemondva - próbál olyan magatartást tanúsítani, hogy korábbi üldözői figyelmét ne kelthesse fel. Erre azonban a bíróság álláspontja szerint senki sem kötelezhető. Szabad mozgáshoz, gyülekezéshez vagy vélemény-nyilvánításhoz fűződő jogról való lemondásra még a tudott üldözés esetében sem kötelezhető egyetlen személy sem. A bíróság a felperesek kétségbe nem vont előadása alapján úgy ítélte meg, hogy bár a kérelmezők németországi kitoloncolásukat követően megpróbálták folyamatosan lakóhelyet váltani és üldözőik látóköréből kikerülni, kétségtelenül fennálló félelmük mellett időnként kimozdultak tartózkodási helyükről. Az I. rendű felperes 2008. december 3-án tartott meghallgatásán is előadta, hogy néha a feleségét küldte el vásárolni, házi börtönnek érezték a Koszovóban való tartózkodást.

A fenti indokok alapján a bíróság úgy vélte, hogy a menekültkénti elismerés tárgyában a határozat ellentmondásos kérelmezői nyilatkozatra vonatkozó részei téves megállapításokat tartalmaznak, az oltalmazottkénti elismerés körében jogszabálysértően súlyosan hiányos a döntés, valamint sem a kiegészítő védelem, sem a visszaküldés tilalma kapcsán nem értékelte az alperes a kérelmezők egyedi helyzetét, nevezetesen azt, hogy roma etnikumú koszovói állampolgárok.

A törvényességi felülvizsgálat során a bíróság a védelmi kategóriák sorrendjében haladva - a kereseti kérelemben foglaltaknak megfelelően - elsőként azt vizsgálta meg, hogy a felperesek megfelelnek-e vagy sem a menekültkénti elismerés feltételeinek.

A Met. 7. § (1) bekezdése értelmében a menekültügyi hatóság - a 8. § (1) bekezdésben foglalt kivétellel - **menekültként** ismeri el azt a külföldit, aki igazolja vagy valószínűsíti, hogy rá nézve a Genfi Egyezmény 1. cikkével összhangban a 6. § (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállnak.

A Met. 6. § (1) bekezdése alapján a Magyar Köztársaság menekültként ismeri el azt a külföldit, aki faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni.

Az üldözési okok vizsgálata során a felperesek etnikuma került előtérbe. A Met. 64. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a **nemzeti hovatartozás** fogalma nem korlátozódik az állampolgárságra vagy annak hiányára, hanem magában foglalja különösen az olyan csoporthoz való tartozást is, amelyet annak kulturális, etnikai, illetve nyelvi identitása, közös földrajzi vagy politikai származása, illetve egy másik állam lakosságához fűződő viszonya határoz meg.

A fentebb kifejtettek értelmében a korábban begyűjtött bizonyítékok alapján a hatóság sem vitatta a kérelmezők roma származását.

A menekültkénti elismeréshez az szükséges, hogy a Met. 6. § (1) bekezdése szerinti üldözési

ok(ok) és a 60. § értelmében üldözésnek minősülő cselekmények között összefüggés legyen. Az alperesi képviselő a per során mindenekelőtt azt vitatta, hogy a kérelmezőkkel az általuk hivatkozott *üldözési cselekmények megtörténtek volna*, de mindezeket túl azt sem ismerte el, hogy az életveszélyes fenyegetések esetleges megtörténte esetén azok *összefüggésben lennének* a felperesek származásával, a hatóság megítélése szerint ebben az esetben leginkább köztörvényes bűncselekményről beszélhetünk.

Az alperesi képviselő leginkább azon az alapon vonta kétségbe a felperesek előadását, hogy a perben becsatolt németországi meghallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint a férj azt állította, hogy házastársát nem erőszakolták meg.

A bíróság ezzel összefüggésben mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy jelen per alapjául szolgáló közigazgatási eljárás egy már megismételt hatósági eljárás, így a menekültügyi szervnek 2008. szeptemberétől lehetősége lett volna arra, hogy a német társhatóságtól a teljes menekültügyi iratanyagot beszerezze. A bíróság osztotta a felperes képviselőjének álláspontját abban, hogy a német menekültügyi eljárás mindenre kiterjedő iratanyagának beszerzése nélkül messzemenő következtetéseket a 2005. november 7-én felvett jegyzőkönyvből levonni nem lehet. Mindezek mellett a magyar menekültügyi eljárásban az I. rendű felperes következetesen hangoztatta, hogy roma nyelven kérte meghallgatását, amely kérésének a német hatóságok nem tettek eleget. A kérelmező kifogásolta, hogy askálinak tekintették, előre közölték vele, hogy ilyen személyként nem kaphat nemzetközi védelmet Németországban.

Az alperesi képviselő több ízben hivatkozott arra a peres eljárásban, hogy a felperesek szavahihetősége azért is megdőlt, mert a németországi kitoloncolásukat követő eseményeket csupán az első menekültügyi eljárás lezárását követően, a bírósági perben adták elő. A bíróság erre nézve kiemeli, hogy a kérelmezők ezen előadását is értékelte a Fővárosi Bíróság eljárási tanácsa akkor, amikor ítéletében a külföldiek nyilatkozatainak ésszerű és aggálymentes voltáról fejtette ki álláspontját. A felperesi képviselő a korábban folyamatban volt bírósági perben és jelen törvényességi felülvizsgálat során is következetesen hangsúlyozta, hogy a kérelmezőket ért - és a Cordelia Alapítvány szakorvosa által is alátámasztott - traumák hatására ügyfelei bizalma fokozatosan nyílt meg, az őket ért üldözési cselekmények közül egyre többről számoltak be.

A bíróság mindezek mellett hangsúlyozza, hogy amennyiben elfogadnánk azt az alperesi álláspontot, hogy a 2007. évre datált fegyveres támadás a felperesekkel nem történt meg Németországból hazatoloncolásukat követően, úgy abban az esetben is rendelkezésre állnak az alperes által nem cáfolt, 2005-ben történt súlyos üldözési cselekményekről beszámoló kérelmezői nyilatkozatok. A hatóság nem vitatta eljárásában, hogy 2005-ben a kiskorú gyermekre is kiterjedő életveszélyes fenyegetésnek volt kitéve a család, a külföldiek következetes nyilatkozata szerint ez nem egy esetben történt meg saját otthonukban. A bíróság személyes benyomása is az volt, hogy ezeket az eseményeket következetesen, egybehangzóan adták elő a kérelmezők, lényegi ellentmondás nem volt tapasztalható az I. és II. rendű felperes nyilatkozatában ezzel összefüggésben. A menekültügyi eljárásban és a bíróság előtti személyes meghallgatásukon a meneküléshez vezető eseménysort részletesen, időrendi és logikai sorrendben elevenítették fel a felperesek, menekülési indokukat tekintve a 2005-ös eseményeket illetően kétség nem merült fel az eljárás folyamán.

A fentiek alapján a bíróság megállapította, hogy az üldözéstől való megalapozott félelem

szubjektív oldala a felperesek esetében kellően igazolt volt, az üldözés veszélyére - több mint - ésszerű lehetőség állt fenn, a kérelmezőket ért **üldözési cselekmények** olyan súlyosak voltak, amelyek az alapvető jogukat sértették (élethez, testi épséghez való jog, fizikai erőszak és szexuális erőszak alkalmazásának tilalma). A felperesek alappal tartanak hazájukba való visszatérés esetén e cselekmények jövőbeni megismétlődésétől.

A bíróság azt is aggálytalanul megállapította, hogy az **etnikai** alapú üldözési okok (melyek sajátosan keveredtek a **vagyoni helyzet** miatti célponttá válással) és a Met. 60. §-a értelmében üldözésnek minősülő cselekmények között **összefüggés volt megállapítható**. Az I. rendű felperes többször hangsúlyozta az eljárásban, hogy lakóhelyükön már csupán ők éltek, mint roma személyek, a fizikai támadásokat megelőzően és aközben több verbális agresszió áldozatául is estek. A feleség már a 2008. szeptember 24-én - az első eljárásban - tartott előzetes meghallgatásán kifejtette, hogy *„nekünk romáknak soha többet nem fog úgy sütni a nap, mint régen”*. Az I. rendű felperes 2008. december 3-án tartott érdemi meghallgatásán egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy roma nemzetiségű személyként az albánoktól tartott. A II. rendű felperes ugyanezen a napon tartott meghallgatásán kifejtette, hogy *„akármerre mentünk, mindenhol csak azt kiabálták, hogy cigányok, cigányok”*. Arra a kérdésre, hogy miért nem akar visszamenni Koszovóba, kijelentette, hogy *„a háborúban a szerbek jöttek, azok elszedtek mindenünket, most az albánok bántottak”*.

A bíróság a fenti kérelmezői nyilatkozatok tükrében úgy vélte, hogy a felpereseket egyértelműen vagyonos roma személyekként azonosították be, ellenük súlyosan jogsértő cselekményeket valósítottak meg. Mindazokon túl, hogy a nemzetközi jelentések szerint a romák számára Koszovóban tragikusak a gazdasági viszonyok, széleskörű a kirekesztettség és a diszkrimináció, a romák számára az albán támadók ellen az állami védelem sem biztosított megfelelően.

A **Met. 63. § (1)** bekezdése szerint az üldöztetéssel szembeni védelem akkor tekinthető biztosítottnak, ha abban az államban, ahonnan a kérelmező menekülni kényszerül, hatékony eszközök állnak rendelkezésre az üldöztetés megakadályozására, valamint az üldöztetést megvalósító cselekmények elkövetőinek megbüntetésére és a kérelmező ezt a védelmet igénybe veheti. A felperes által is hivatkozott 17.K.35.216/2009/19. számú ítélet a Met. 63. § (1) bekezdésével összefüggésben hangsúlyozta, hogy a Met. 63. § (1) bekezdése szerinti állami védelem megállapításához nem elég, hogy működő mechanizmus legyen az elkövetett üldözési cselekmények felderítésére és az elkövetők megbüntetésére, hiszen az utólagos eljárás alá vonás és felelősségre vonás nem védelem egy már megtörtént bűncselekménnyel szemben. A hivatkozott ítélettel egyetértésben jelen bírói tanács is hangsúlyozza, hogy a *hatékony állami védelem megállapításához az is szükséges, hogy az üldöztetés megakadályozására, vagyis előzetes kivédésére is hatékony eszközök álljanak rendelkezésre*. Az **UNHCR 2009. novemberében kiadott állásfoglalása** alapján egyértelmű, hogy a romákat érintő diszkrimináció a politikai, gazdasági és szociális jogokra is kiterjed, ennek megfelelően a bíróság álláspontja szerint a jogérvényesítés is korlátozottabb a roma etnikumúak számára Koszovóban. A bíróság kiemelten utal e körben a felperesi képviselő által 2011. május 6-án csatolt összefoglalóra, mely nemzetközi jelentésekre hivatkozással kiemeli, hogy *az emberi jogi jogsértések megelőzésére hivatott mechanizmusok erőtlenek, Koszovóban még nincsenek meg egyelőre az erőforrások arra, hogy teljes mértékben átültessék az emberi jogi standardokat. A romák gyakran nem jelentik a bűncselekményeket*

a helyi rendőrségnek, vagy mert nem bíznak a rendvédelemben, vagy mert félnek az elkövetőktől. A joghoz való hozzáférés a kisebbségek által lakott területeken nem garantált. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának 2009. novemberében kiadott, Koszovóra vonatkozó iránymutatása a belső menekülési alternatívát elemző részében ismételtlen leszögezi és megerősíti, hogy a koszovói romák faji, etnikai alapú fizikai erőszak és más emberi jogi jogsértésekkel néznek szembe, nem biztosított számukra a belső áttelepülés lehetősége. Az Európa Tanács 2010. május 31-én kiadott állásfoglalása kifejti, hogy súlyos szakadék tátong az ajánlásoknak megfelelő jogszabályok és a kisebbségek védelmének gyakorlata között. Számos ok miatt nem megoldott a kisebbségek hatékony joghoz való hozzáférése, a RAE kisebbség helyzete komoly aggodalmakra ad okot.

A bíróság a fenti nemzetközi jelentések alapján úgy ítélte meg, hogy hatékony eszközök nem állnak a koszovói állam rendelkezésére a felpereseket ért üldözési cselekményekhez hasonló súlyos jogsértések megakadályozására, az elkövetők megbüntetésére, nem igazolt az, hogy a kérelmezők a hatékony jogvédelmet igénybe vehetik. Mindezek miatt a kérelmezőket ért üldözéssel szembeni védelem nem biztosított, így az üldözéstől való megalapozott félelem okán a felperesek menekültekénti elismerése volt indokolt.

Mindezek alapján a bíróság az alperes határozatát a Met. 68. § (5) bekezdése alapján megváltoztatta és a felpereseket menekülteként ismerte el.

Tekintettel a felperesek menekültekénti elismerésére, nem volt szükség sem az oltalmazottkénti elismerés, sem a visszaküldés tilalma tekintetében a bírósági felülvizsgálat lefolytatására, ezért az e körben előadottakat és a becsatolt bizonyítékokat a bíróság a felülvizsgálat köréből kirekesztette.

Az eljárás a Met. 34. §-a alapján tárgyi költségmentes.

A bíróság a perköltség viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte, mely ügyvédi munkadíjból áll. A bíróság a munkadíj összegét mérlegeléssel állapította meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (3) bekezdése alapján, melynek során figyelembe vette a felperesi képviselő tárgyaláson kifejtett munkáját, a színvonalas előkészítést.

Az ítélet elleni jogorvoslat lehetőségét a Met. 68. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Nagy Anita s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: